

MÉG EGYSZER: GÉPESÍTÉS ÉS AUTOMATIZÁLÁS AZ AMERIKAI KÖNYVTÁRAKBAN*

F a r a g ó Lászlóné

A fent ismertetett beszámolót érdekesen egészíti ki - tudatosan építve annak adataira - Walter Lingenberg cikke 1967 augusztusában tett észak-amerikai tanulmányutjáról.

12 könyvtárat keresett fel, hasonló célkitűzéssel; a könyvtárak egy része azonos volt a korábban felkeresettekkel. A szerző intézményenként ismeretli tapasztalatait, és csak rövid összefoglalást ad az egyes könyvtári munkaterületeken elért eredményekről.

Érdekes figyelemmel kísérni, hogy sok, a korábbi jelentésben még csak kísérletnek jelzett vállalkozás megvalósult. Általánosan megállapítható, hogy hatalmas mértékben megnövekedett a gépesítés iránti érdeklődés. Itt csak két, az automatizálás elterjedésére utaló dokumentumot emlíünk: egy felmérést, amely 168 oldalon keresztül számol be az adatfeldolgozógépek könyvtári használatáról¹ és az ALA Bulletin-ben (1967. 674-694 p.) közölt terjedelmes bibliográfiát a gépesítésről.

A gépesítés kérdéseiről rendezett konferenciákon a résztvevők ma már nemcsak mint érdeklődők jelennek meg, hanem mint a gépesítés aktív művelői. Figyelemreméltó, hogy a saját gépparkkal rendelkező könyvtárak száma is megnőtt.

* Lingenberg, Walter: Mechanisierung und Automatisierung in amerikanischen Bibliotheken 1967. Bericht über eine Reise... = Z. f. Bibliotheksw. u. Bibliogr. 15. 1968. 3. no. 143-185. p.

1 The use of data processing equipment by libraries and information centers; a survey. New York, 1966.

Az USA és Kanada könyvtárai valóban élen járnak a gépesítésben, de igen nagy számban találhatunk az első nehézségre abbahagyott terveket, kezdeményezéseket is. Ennek egyik oka talán az, hogy még az USA-ban sem rendelkeznek a könyvtárosok megfelelő üzemgazdasági szemlélettel és ilyen irányu képzettséggel. Előbb-utóbb azonban mindenütt sor kerül a gépesítésre, erre fel kell készülni. Lényeges, hogy egy-egy részterület gépesítését ne elszigetelten, hanem a teljes gépesítés részeként tervezzék meg.

Egy lényeges, ujszerű jelenségre szeretnénk külön felhívni a cikkből a figyelmet. A hagyományos könyvtári munkák gépesítése után most már a könyvtárak is az adatvisszakeresésre helyezik a hangsúlyt. Két irányból is megközelítik a kérdést. Az University of California, Los Angeles könyvtárának CISS (Center for Information Services System) terve olyan egységes adatbank és visszakereső rendszer létrehozására irányul, mely lehetővé teszi más intézmények adattárolóinak (amilyen pl. a Medlars, a Library of Congress MARC címfelvételei², a Science Citation Index stb.) teljes felhasználását. R. Bregiz, a Toronto University Library könyvtárosa szerint pedig a jelenlegi gépesített katalógizálás a hagyományos katalógusfunkcióknak felel meg és csak bizonyos könyvek célzott keresésére alkalmas; modernizálni kell tehát a katalógusadatokat tárolását és ennek megfelelően a címléírást, elő kell segíteni a használó és a computer közti párbeszédet.

Ugy véljük, hogy a két beszámoló együtt nem statikusan, hanem valóban fejlődésében, gyors változásaiban mutatja be a könyvtárak gépesítését.

² Lásd: Könyvtári Figyelő, 1968. 4. sz. 304-305. p.